

Risk and Crisis
Research Center
bringing excellence together

RCR
center

Risker i ett heteronormativt samhälle

Susanna Öhman

Mittuniversitetet
MID SWEDEN UNIVERSITY

Bakgrund

- Riskhantering och riskforskning har baserats på ett antagande om att befolkningen är homogen
- Befolkningen har alltid varit heterogen när det gäller befolkningsgruppers och enskilda individers status, värderingar och erfarenheter, men idag börjar denna heterogenitet att bli allt mer omfattande och synlig

Syfte

- Att undersöka hur individuell riskförståelse påverkas av livskontext och erfarenhet.
- Att nå en djupare förståelse av möjliga skillnader mellan människor med olika sociokulturellt kapital i termer av fysisk kontext, bakgrund, kön och sexualitet.

Metod

- Två nationella postenkäter om risk, värderingar mm 2005 och 2008.
- Urval befolkningen i åldern 16-75
  - Slumpmässigt urval
(n=2000/2000, svarsfrekvens 59%/41%)

Undersökta faktorer

Förklaringsvariabler

- Heterogenitet
  - Kön
  - Ålder
  - Utländsk bakgrund
  - Sexuell läggning
- Värderingar
  - Individualism
  - Fatalism
  - Egalitärism
  - Hierarkiska
- Sårbarhet
  - Tidigare erfarenhet
  - Social inkludering
  - inkomst

Beroende variabler

- Samhällsrisker
  - globala, internationella och nationella risker
- Riskbeteenden
  - Riskbeteende
  - Riskreducerande beteende

Resultat

- Det finns skillnader
  - Homo- och bisexuella ser större individuella risker vad gäller kontrollerbara risker, t ex rökning, alkohol mm
  - Homo- och bisexuella har ett i större utsträckning ett riskbeteende vad gäller risker förknippade med t ex att gå hem ensam på natten eller ha oskyddad sex

Metod och material

- 5 focusgruppintervjuer under 2008 och 2009 med homo- och bisexuella människor
- Kontextens betydelse, stor/mindre stad
  - 2 i Stockholm
  - 1 i Göteborg
  - 1 i Östersund
  - 1 i Sundsvall

“Vad tänker du på när du hör ordet risk?”

- Studien fokuserar på vilka associationer olika grupper gör när de hör ordet risk då detta kan ses som en indikator på människors omedelbara reaktion på risker.
- Varje intervju började med “vad tänker ni på när ni hör ordet risk’?”, diskussion mellan gruppmedlemmarna uppmuntrades.
- Uppföljningsfrågor ställdes så att ämnet blev ordentligt behandlat under intervjuerna.

Rädsla för diskriminering när man söker jobb

- Hur öppen kan man vara med sin sexuella läggning när man söker jobb? Frågor om familj, sambo, make/maka kan vara svåra att svara på utan att behöva välja mellan att öppet berätta om sin sexuella läggning eller svara undvikande eller ibland till och med ljuga.

”I would not write before an job interview Hello my name is Anders Eriksson and I am gay and lives together with Peter. I would not mention it until I got the job.”

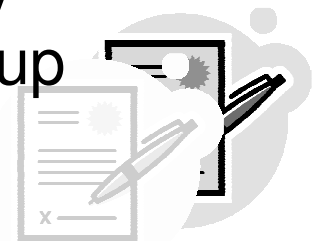
Risk för Aids och HIV

- ”As a gay man, the first thing I think about is risks when you have sex. Or HIV.. I grow up with it. When I was coming out that was the big thing, risk behaviour.”
- ”Who can you trust, who can you not trust. How can you protect yourself. From what should you protect yourself, what are the consequences. It is always there.”

Rädsla för diskriminering

- “You know, you have the choice to show who you are first or, I don’t know, like now we are looking for an apartment and should we write that we are a couple or just two girls looking for an apartment. And then you do the stupid choice often, it feels bad, okay we are two girls but we are not together on the paper here. But on the other hand I do not think they have anything to say... but you do really want an apartment even if it feels wrong not standing up for yourself.”

Hatbrott

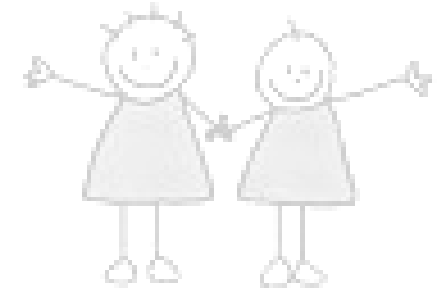

- Könsskillnader
  - Det är mer sannolikt att män faller offer för våld än att kvinnor gör det
  - Kvinnor trakasseras på andra sätt, kommentarer, insinuationer, sexuella anspelningar mm.

“When my boyfriend arrives with the train I always hug and kiss him. But I think about it: now I’m doing this and I don’t care what they think. That means that I calculate the risks otherwise I would not think about it. When my mother visit I never think “now I’m hugging mother” in the same way....”

Slutsatser

- Heterogenitet i termer av kön och sexuell läggning påverkar riskförståelse.
- Skillnader i förståelse och beteende.
- Riskförståelsen beror av kön, bland annat diskriminering, utsatthet för våld och hälsorisker

